
КОХЕЗИОННАТА ПОЛИТИКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И РЕГИОНАЛНИТЕ ДИСПРОПОРЦИИ В БЪЛГАРИЯ

Докторант Калина Л. Дурова¹
*Стопански факултет на ЮЗУ „Н. Рилски”,
катедра „Финанси и отчетност”*

Резюме: Причините за регионалните различия са анализирани от теоретична гледна точка. Емпирично е изследвано въздействието на Кохезионната политика на Европейския съюз върху жизнения стандарт в областите на България. Формулирани са препоръки за максимализиране на полезния ефект на тази политика върху регионите у нас. Застъпва се тезата, че икономическите диспропорции между регионите са причина за социалните и демографските такива. Поради тази причина изследването се фокусира върху икономическите междурегионални различия и въздействието върху тях на Кохезионната (Регионалната) политика на Европейския съюз, която представлява инструмент на Общността за постигане на икономическо и социално сближаване.

Ключови думи: България, кохезионна политика, жизнен стандарт, регионални различия.

Key words: Bulgaria, Cohesion policy, living standard, regional differences.

JEL: F02, F15, F36.

* * *

Увод

Регионалните различия в съвременна България са големи, сложни и поставят множество предизвикателства в икономическата, социалната и демографската сфера.

Икономическите диспропорции се изразяват в разлики в жизнения стандарт (измерен чрез brutния вътрешен продукт на глава от населението),

---

¹ E-mail: kalina_durova@swu.bg

в нормите на заетост и безработица между регионите. Социалните неравенства могат да бъдат измерени чрез различия в дела на населението в риск от бедност и социално изключване и в разпределението на дохода в отделните региони (коефициент на Джини). Демографските дисбаланси са свързани с разликите в количествените и качествените характеристики на населението като гъстота, раждаемост, смъртност, естествен прираст, продължителност на живота, миграция (механичен прираст), възрастова структура и други.

В настоящото изследване се застъпва тезата, че икономическите диспропорции между регионите са причина за социалните и демографските такива. Изследването има за цел да се фокусира върху икономическите междурегионални различия и въздействието върху тях на Кохезионната (Регионалната) политика на Европейския съюз, която представлява инструмент на Общността за постигане на икономическо и социално сближаване.

Обект на настоящото изследване са регионалните диспропорции в България, а предмет на изследването е Кохезионната политика на Европейския съюз. Изследването е структурирано, както следва:

- Теоретични основи на регионалните различия;
- Емпиричен анализ на въздействието на Кохезионната политика на Европейския съюз върху жизнения стандарт в областите на България.

В изследването са използвани методите анализ, обобщаване, регресия на панелни данни по метода на най-малките квадрати (МНК) и формулиране на препоръки за повишаване на жизнения стандарт в областите на България.

1. Теоретични основи на регионалните диспропорции

Регионалните различия са обект на засилен интерес в научната литература (European Parliament, 2016; Darvas, 2017; Virciakova et. al., 2015; Eurostat, 2014; Институт за икономически изследвания на БАН, 2014; Стоилова, 2014; Ганчев, 2014 и др.).

Четири основни детерминанти на икономическите диспропорции в Европейския съюз (ЕС) като цяло и в България в частност са Регионалната (Кохезионната) политика (КП) на Съюза, сравнителните преимущества, агломерацията и европейската интеграция. За да се оцени тяхното въздействие, характеристиките на отделните национални и регионални икономики могат да се разделят на три големи групи: относително наличие на трудови ресурси, особености на икономическата география и политики, въздействащи върху разположението на икономическата дейност. Тези характеристики се повлияват от процеса на европейска интеграция (Baldwin and Wyplosz, 2012).

Относително наличие на трудови ресурси

Държавите и регионите, които притежават относително голям дял от висококвалифицираните работници в ЕС, обикновено имат и голям дял в индустриалните производства, относително интензивно използващи високообразован труд. Подобна връзка е налице и между държавите и регионите, които имат относително голям дял от средно- и нискоквалифицираните работници в Съюза, и отраслите, интензивно използващи тези видове труд. В България преобладава средно- и нискоквалифицираната работна сила, затова в нашата страна се развиват предимно отрасли, които използват средно- и нискоквалифициран труд, като добивна промишленост, селско стопанство, лека промишленост, някои сфери на услугите и др.

Особености на икономическата география на държавите и регионите

Пространственото разпределение на търсенето въздейства върху локацията на стопанската дейност. Отраслите, в които фирмите концентрират производството поради икономии от мащаба, предпочитат места в близост до големи пазари. Тази базирана на търсенето причинно-следствена връзка се допълва от базирани на предлагането фактори – фирмите в секторите, които използват множество междинни стоки, предпочитат локации с голяма концентрация на доставчици на междинни стоки.

Политики, въздействащи и върху разположението на икономическата дейност

Политики на общностно (европейско), национално, регионално и местно равнище могат директно да въздействат върху разположението на определени сектори в определени локации и това въздействие може да засили или да отслаби влиянието на наличието на производствени фактори и на факторите на икономическата география върху разположението на отрасъла. Пример за такава политика е Регионалната (Кохезионната) политика на ЕС.

Европейската интеграция е придружена от ефекти на локация вътре в държавите, които са различни от тези между държавите. Европейската интеграция разпръсква икономическата дейност между държавите в смисъл, че брутният вътрешен продукт (БВП) на глава от населението между отделните страни конвергира. Вътре в тях е налице обратната тенденция. В повечето държави-членки на Европейския съюз (ЕС), включително и в България, регионалните различия нарастват със задъл-

бочаването на европейската интеграция. Основните фактори за това са мобилността на производствените фактори. Финансовият капитал и висококвалифицираните работници са по-мобилни в сравнение с производствения капитал и нискоквалифицирания труд.

Въздействие на европейската интеграция върху икономическите различия и разположението на стопанската дейност

Премахването на ограниченията пред свободното движение на стоки, услуги, капитали и хора в рамките на ЕС позволява на държавите-членки да се специализират в отрасли, в които имат конкурентни предимства. Нарастването на ефективността в резултат на специализацията позволява на страните да повишат своя съвкупен продукт. По-дълбоките ефекти на интеграцията, като преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) и мобилността на студентите, предполагат, че европейската интеграция би трябвало да бъде придружена от конвергенция на националните технологични равнища към най-добрите практики в Европа, като изоставащите в технологично отношение постепенно да настигат технологичните лидери. И двата от тези фактора би трябвало да стимулират сближаване на дохода на глава от населението между европейските държави. По-дълбоката интеграция може да създаде благоприятни условия за по-голяма географска концентрация на някои видове индустрии, макар и само в рамките на страната.

По-голямата мобилност на производствените фактори вътре в държавите позволява функционирането на причинно-следствени връзки в различни посоки. Когато един регион расте, той става по-атрактивен за фирмите по причини, свързани с разходите и търсенето. Фирми и производствени фактори се концентрират в този регион, засилвайки още повече неговия растеж. Пример за такъв регион в нашата страна е Югозападният. На обратния полюс е Северозападният регион, при който факторите, свързани с разходите и търсенето, са неблагоприятни и затова се наблюдава бягство на фирми и работна сила от него към други региони с благоприятни условия, като Югозападния.

2. Емпиричен анализ на въздействието на Кохезионната политика на Европейския съюз върху жизнения стандарт в областите на България

Най-важният параметър на икономическите различия, който е основен двигател на миграцията на населението, е жизненият стандарт, измерен чрез дохода (БВП) на глава от населението. Ако той е достатъч-

но висок във всички региони, не би се наблюдавало прекалено висока концентрация на населението в едни региони и прекалено ниска гъстота на населението в други региони. В условията на членство в ЕС съществува ефективен инструмент за повишаване на жизнения стандарт в отделните региони и за намаляване на различията между тях – Кохезионната (Регионалната) политика на ЕС. Емпиричният анализ в тази точка цели да установи въздействието на тази политика върху жизнения стандарт в областите в България и ефективността ѝ в български условия.

Детерминантите на дългосрочния жизнен стандарт в България са анализирани от Тодоров и Дурова (2016).

2.1. Методология и данни на емпиричния анализ

Използваната в настоящото изследване методология е регресионен анализ на панелни данни по метода на най-малките квадрати (МНК) за 28-те области в България за периода 2014–2015 г. Оценено е уравнението:

$$(1) PCGDP_{ij} = b_0 + b_1*PCFAC_{ij(-1)} + b_2*PCFDI_{ij(-1)} + b_3*PCEUF_{ij} + b_4*PCFAC_{ij} + v_{ij},$$

където: $PCGDP_{ij}$ – брутен вътрешен продукт на глава от населението в лева в област i в година j ; $PCFAC_{ij}$ – разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА) на глава от населението в лева в област i в година j ; $PCFDI_{ij}$ – преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) на човек от населението в лева в област i в година j ; $PCEUF_{ij}$ – усвоени евросредства на глава от населението в лева в област i в година j ; b_0 – свободен член, b_1 , b_2 , b_3 – регресионни коефициенти, v_{ij} – смущения.

При анализа са използвани годишни данни на Националния статистически институт на България (НСИ) за БВП на глава от населението, разходите за придобиване на дълготрайни материални активи на глава от населението, чуждестранните инвестиции на човек от населението и усвоените евросредства на глава от населението в лева в областите на България.

2.2. Дескриптивна статистика и тестове за стационарност

Дескриптивната статистика на променливите от Уравнение (1) е показана в Таблица 1.

Годишният брутен вътрешен продукт на глава от населението по области варира от 5852 лв. до 26690 лв. със средна стойност 8875 лв. Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи на глава от населението варират от 925 лв. до 7160 лв. и имат средна стойност от

2155 лв. Усвоените евросредства на глава от населението варират от 202 лв. до 1731 лв., със средна стойност от 542 лв. Чуждестранните инвестиции на човек от населението варират от 2 лв. до 45 лв. и са средно 13 лв.

Таблица 1

Дескриптивна статистика на променливите в Уравнения (1)

	Брутен вътрешен продукт на глава от населението, лв.	Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи на глава от населението, лв.	Усвоени евросредства на глава от населението, лв.	Преки чуждестранни инвестиции на човек от населението, лв.
Средна стойност	8875.27	2155	542.14	13.46
Максимална стойност	26690.00	7160.36	1730.53	44.51
Минимална стойност	5852.00	924.85	202.30	2.11
Стандартно отклонение	3868.52	1230.11	253.42	10.16
Брой наблюдения	56	56	56	56

Източник: Изготвена от автора

Анализът на панелните данни продължава с тестове за стационарност (вж. Таблица 2). Резултатите от тестовете за стационарност сочат, че има основание да се приеме алтернативната хипотеза за отсъствие на единичен корен и за стационарност на всички променливи.

Таблица 2

Тестове за стационарност

Вид тест, вероятност	Брутен вътрешен продукт на глава от населението	Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи на глава от населението	Усвоени евросредства на глава от населението	Преки чуждестранни инвестиции на човек от населението
Im, Pesaran and Shin W-stat	0.0076	0.0546	0.0028	0.0007
ADF - Fisher Chi-square	0.0113	0.0623	0.0047	0.0016
PP - Fisher Chi-square	0.0053	0.0001	0.0000	0.0000

Източник: Изготвена от автора

2.3. Резултати от емпиричния анализ

Панелът, използван в настоящото изследване, е силно балансиран (т.е. в него няма липсващи стойности за нито една от променливите). Резултатите от оценката на Уравнение (1) по МНМК са показани в Таблица 3.

Таблица 3

Оценки на параметрите на Уравнение (1)

Параметър	Оценка	Стандартна грешка	t-отношение	Вероятност
Свободен член	948.10	871.00	1.09	0.28
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи на глава от населението през предходния период	0.58	0.26	2.23	0.03
Преки чуждестранни инвестиции на човек от населението през предходния период	76.22	35.06	2.17	0.03
Уسوени евросредства на глава от населението	5.59	1.52	3.67	0.00
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи на глава от населението	1.20	0.31	3.88	0.00

Източник: Изготвена от автора

Върху brutния вътрешен продукт на глава от населението по области **PCGDP** оказват въздействие разходите за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА) на глава от населението в текущия период **PCFAC** и в предходния период **PCFAC(-1)**, преките чуждестранни инвестиции на човек от населението през предходния период **PCFDI(-1)** и усвоените евросредства на глава от населението **PCEUF**.

Знаците на всички променливи в Уравнение (1) отговарят на теоретичните очаквания. Стойността от 0.58 на регресионния коефициент пред **PCFAC(-1)** показва, че 1 лв. изменение на разходите за придобиване на дълготрайни материални активи на човек от населението през предходния период при равни други условия води до 0.58 лв. изменение в същата посока в brutния вътрешен продукт на глава от населението през текущия период. Стойността от 76.22 на регресионния коефициент пред **PCFDI(-1)** сочи, че 1 лв. изменение на преките чуждестранни инвестиции на човек от населението през предходния период предизвиква 76.22 лв. промяна в БВП на глава от населението през текущия период. Стойността от 5.59 на регресионния коефициент пред **PCEUF** предполага, че 1 лв. изменение в усвоените евросредства на глава от населението при равни други условия води до 5.59 лв. промяна на БВП на глава от населението в същата посока. Стойността от 1.20 на регресионния кое-

фициент пред РСФАС предполага, че 1 лв. изменение на разходите за придобиване на дълготрайни материални активи на глава от населението в текущия период предизвиква 1.20 лв. промяна в БВП на глава от населението в същата посока.

Стойността от 0.70 на коефициента на детерминация сочи, че 70% от изменението на жизнения стандарт в българските области могат да бъдат обяснени с промени в разходите за придобиване на дълготрайни материални активи на глава от населението в текущия период и в предходния период, преките чуждестранни инвестиции на човек от населението през предходния период и усвоените евросредства на глава от населението.

Вероятността на F-отношението (0.00) показва, че се потвърждава алтернативната хипотеза за адекватност на използвания модел при равнище на значимост 0.01. Трябва да се направи задължително уточнение, че това не означава, че моделът е най-добрият възможен, а просто че отразява адекватно връзката между зависимата променлива и независимите променливи.

Заклучение

Регионалната (Кохезионната) политика на ЕС оказва съществено въздействие върху географското разположение на стопанската дейност в страните-членки. В хода на времето КП се развива от проста система за преразпределение на средства към механизъм за постигане на действително икономическо и социално сближаване и може да спомогне за повишаване на жизнения стандарт в България.

Емпиричният анализ на въздействието на КП в точка втора показва, че жизненият стандарт в българските области, измерен чрез БВП на глава от населението, може да бъде повишен по следните начини:

➤ Повишаване на ПЧИ на човек от населението. Този фактор има най-силно въздействие върху жизнения стандарт в българските области, като това въздействие се проявява със закъснение от 1 година и всеки един лев чуждестранни инвестиции на глава от населението води до повишаване на БВП на човек от населението със 76.22 лв.;

➤ Нарастването на усвоените евросредства на глава от населението е втори начин за повишаване на жизнения стандарт в българските области. Всеки лев усвоени евросредства на глава от населението увеличава при равни други условия БВП на глава от населението с 5.59 лв.;

➤ Трета възможност за повишаване на жизнения стандарт в областите на България е увеличаването на разходите за придобиване на ДМА на глава от населението.

Емпиричният анализ на факторите, въздействащи върху жизнения стандарт на областно равнище в нашата страна показва, че частните и пуб-

личните инвестиции имат положителен ефект върху жизненото равнище в областите на България, като приносът на частните инвестиции в тази насока е около 14 пъти по-голям от този на евросредствата. Оттук може да се заключи, че КП на ЕС е важно, но недостатъчно условие за намаляване на икономическите различия между регионите. Много по-голям принос за преодоляване на регионалните диспропорции от общностните, национални и регионални политики имат пазарните фактори на микроикономическо равнище, обуславящи икономическата активност на частния сектор. КП на ЕС не може сама по себе си да доведе до премахване на регионалните дисбаланси, но може да се превърне в катализатор на този процес чрез стимулиране на предприемаческата активност на частния сектор.

Цитирана и използвана литература

- Ганчев, Г. (2014). Проблеми на борбата с бедността в България. В: Борбата с бедността в България: макроикономика, етнически аспекти, евроинтеграция, ролята на туризма. Глава 3. Фондация “Фридрих Еберт”, стр. 11-36.
- Институт за икономически изследвания при БАН (2014). Икономическо развитие и политики в България: оценки и очаквания: „Неравенство и бедност – динамика и политики за тяхното ограничаване”. ГорексПрес, София.
- Стоилова, Д. (2014). Използване на фондовете на Европейския съюз в борбата с бедността в България (2007-2020 г.). В: Борбата с бедността в България: макроикономика, етнически аспекти, евроинтеграция, ролята на туризма. Глава 3. Фондация “Фридрих Еберт”, стр.68-104.
- Тодоров, И. и Дурова, К. (2016). Икономическият растеж на България и неговите детерминанти. Икономически изследвания, кн. 4/2016, с. 3-35.
- Уебсайт на Националния статистически институт на Република България, www.nsi.bg
- Baldwin, R. E. and Wyplosz, C. (2012). The Economics of European Integration. Fourth Edition, McGraw Hill, London.
- Birciakova, N. et. al. (2015). Factors Influencing Living Standards in the EU. Proceedings of the 2015 International Conference “Economic Science for Rural Development” No40 Jelgava, LLU ESAF, 23-24 April 2015, pp.170-175.
- Darvas, Z. (2017). Why is it so hard to reach the EU’s ‘poverty’ target? Policy Contribution Issue n°1 2017.
- European Parliament (2016). Poverty in the European Union: The crisis and its aftermath. EPRS European Parliamentary Research Service Author: Marie Lecerf Members' Research Service March 2016 – PE 579.099.
- Eurostat (2014). Living Conditions in Europe. Eurostat Statistical Books. 2014 Edition.

НАРОДНОСТОПАНСКИ АРХИВ

ГОДИНА LXXI, КНИГА 3 – 2018

СЪДЪРЖАНИЕ

Марияна Павлова-Бънова

Фискалната децентрализация в Европа: ефекти върху данъчната автономност на местното самоуправление / 3

Гюлбахор Каримова

Анализ на международния опит в привличането на чуждестранни инвестиции / 17

Хасан Азис

Качество и перспективи за развитие на администрацията във връзка с процеса на децентрализация в Гърция / 31

Силвия Заркова

Регионалните различия в съвременна България: икономически, социални и демографски предизвикателства / 51

Калина Дурова

Кохезионната политика на Европейския съюз и регионалните диспропорции в България / 64

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ:

Проф. д-р Андрей Захариев – главен редактор
Проф. д-р Георги Иванов – зам. главен редактор
Проф. д-р Йордан Василев
Доц. д-р Искра Пантелеева
Доц. д-р Стоян Проданов
Доц. д-р Пламен Йорданов
Доц. д-р Румен Лазаров
Доц. д-р Венцислав Василев
Доц. д-р Анатолий Асенов
Доц. д-р Пресияна Ненкова

МЕЖДУНАРОДЕН СЪВЕТ:

Проф. д-р ик.н. Михаил А. Ескиндаров – Ректор на Финансовия университет при Правителството на Руската федерация – федерална държавна образователна институция за професионално образование, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов” – Свищов
Проф. Лестър Лойд-Ризън – Директор на Центъра по международен бизнес към Международното бизнес училище Ашкрофт, Кембридж, Великобритания
Проф. Кен О’Нийл – Ръководител на катедра по предприемачество и развитие на малкия бизнес към Департамента по маркетинг, предприемачество и стратегии на Университет Ълстер, Северна Ирландия
Проф. Ричард Торп – Бизнес школа на Университета Лийдс, професор по развитие на управлението, зам.-директор на Киурт институт, Лийдс, Великобритания
Проф. д-р ик.н. Андрий Крисоватий – Тернополски национален икономически университет, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов” – Свищов
Проф. д-р ик.н. Григоре Белостечник – Ректор на Молдовската академия за икономически изследвания, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов” – Свищов
Проф. д-р ик.н. Йон Кукуй – Президент на Сената на Университета Валахия – гр. Търговище, Румъния, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов” – Свищов
Проф. д-р ик.н. Михаил Ив. Зверяков – Ректор на Одеския държавен икономически университет, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов” – Свищов
Проф. д-р ик.н. Олена Непочатенко – Ректор на Умански национален аграрен университет (Украйна)
Проф. д-р ик.н. Дмитрий Лукьяненко – Първи зам.-ректор по научно-педагогическа и научна работа, Киевски национален икономически университет „Вадим Гетман” (Украйна)
Доц. д-р Мария Кристина Стефан – Университет „Валахия”, гр. Търговище, Румъния, катедра „Икономикс”
Доц. д-р Анисоара Дуика – Университет „Валахия”, гр. Търговище, Румъния, катедра „Мениджмънт”

Екип за техническо обслужване:

Анка Танева – стилев редактор
Ст. преп. Елка Узунова – координатор и ръководител на екипа
Ст. преп. Даниела Стоилова – превод на английски език
Ст. преп. Румяна Денева – превод на английски език
Ст. преп. Маргарита Михайлова – превод на английски език
Ст. преп. Иванка Борисова – превод на английски език
Ст. преп. Венцислав Диков – стилев редактор на английски език

Адрес на редакцията:

5250 Свищов, ул. „Ем. Чакъров” 2
Проф. д-р Андрей Захариев – главен редактор
☎ (+359) 889 882 298
Деяна Веселинова – технически секретар
☎ (+359) 631 66 309, e-mail: nsarhiv@uni-svishtov.bg
Благовеста Борисова – компютърен дизайн
☎ (+359) 882 552 516, e-mail: b.borisova@uni-svishtov.bg
© Академично издателство „Ценов” – Свищов
© Стопанска академия „Димитър А. Ценов” – Свищов

ISSN 0323-9004

Народно стопански архив

Свищов, година LXXI, книга 3 - 2018

Фискалната децентрализация в Европа: ефекти върху данъчната автономност на местното самоуправление

Анализ на международния опит в привличането на чуждестранни инвестиции

Качество и перспективи за развитие на администрацията във връзка с процеса на децентрализация в Гърция

Регионалните различия в съвременна България: икономически, социални и демографски предизвикателства

Кохезионната политика на Европейския съюз и регионалните диспропорции в България

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“

СВИЩОВ

Изисквания при депозиране на статии за сп. „Народностопански архив“

1. Обем: статии от 12 до 25 страници;

2. Депозиране на материалите: на хартиен носител и в електронен вид като приложен файл на E-mail: NSArhiv@uni-svishtov.bg

3. Технически изисквания:

- изпълнение Word 2003 (минимум);
- размер на страницата – А4, 29-31 реда и 60-65 знака на ред;
- разстояние между редовете 1,5 lines (At least 22 pt);
- шрифт – Times New Roman 14 pt;
- полета – Top - 2.54 cm; Bottom - 2.54 cm; Left - 3.17 cm; Right - 3.17 cm;
- номерация на страницата – долу вдясно;
- текст под линия – размер 10 pt;
- графики и фигури – Word 2003 или Power Point.

4. Оформление:

- наименование на статията, име на автора, академична длъжност, научна степен – шрифт Times New Roman, 14 pt, с големи букви Bold – центрирано;

- наименование и адрес на местоработата; телефони за контакти и E-mail;

- резюме на български език в обем до 15 реда; ключови думи – от 3 до 5;

- **JEL** класификация на публикациите с икономически характер (<http://ideas.repec.org/j/index.html>);

- основен текст (изложение);

- таблиците, графиките и фигурите се вграждат софтуерно в текста (да позволяват езикова корекция и превод на английски). Цифрите и текстът вътре в тях се изписват с шрифт Times New Roman 12 pt;

- формулите се създават с Equation Editor;

5. Правилата за цитиране под линия: При цитиране да се спазват изискванията на **БДС 17377-96 Библиографско цитиране**, поместени тук: <http://www.uni-svishtov.bg/dialog/Bibl.%20Citirane.pdf>.

Всеки автор носи отговорност за отстояваните идеи, съдържанието и техническото оформление на своя текст.

6. Ръкописите на нехабилитирани преподаватели се придружават от препис на протокол от катедрата, обсъдила и предложила научната разработка за публикуване.

Авторите на публикуваните материали на страниците на списание „Народностопански архив“ носят отговорност за тяхната автентичност.

От Редакционния съвет

www.uni-svishtov.bg/NSArhiv